

Dokumenttype	NOU 1992:8	Dokumentdato	1992-02-14
Tittel	Lov om pasientrettigheter		
Utvalgsleder	Eskeland, Ståle		
Utgiver	Sosialdepartementet		
Oppnevnt	1988-00-00	Sider	114
Note	Utredning om økon. og admin. konsekvenser i egen del v. Øyvind Sæbø		
Kapittel	1 Sammendrag av utredningen.		

Utredningen reiser to hovedspørsmål:

- (1) Skal noen - og i tilfelle hvilke - pasientgrupper ha prioritet foran andre pasientgrupper når det gjelder adgang til helsehjelp? ("Retten til å bli pasient.")
- (2) Hvilke rettsregler bør gjelde i forholdet mellom pasient og helsevesen? ("Rettsstillingen som pasient.")

Begge spørsmål har en verdimessig side og en lovteknisk side. I relasjon til hovedspørsmål (1) er det ganske stor enighet om verdimessige spørsmål på tvers av politiske skillelinjer - i hvert fall på et generelt nivå: De sykeste skal prioriteres foran de mindre syke, og fordeling av helsetjenester skal skje etter et likhetsprinsipp (uavhengig av økonomiske, sosiale og geografiske forhold). Det er stor usikkerhet blant fagfolk og politikere om hvordan man best kan få realisert de verdimessige prioriteringer som det er enighet om. I utredningen diskuteres om helsehjelp bør lovfestes som en rettighet for borgerne.

I relasjon til hovedspørsmål (2) er det også stor enighet om verdispørsmålene: Helsehjelp skal som hovedregel gis på grunnlag av informert samtykke og den skal holde en forsvarlig faglig og menneskelig standard. Pasienten skal holdes informert om sin tilstand og utviklingsmuligheter og han skal ha rett til journalinnsyn. De viktigste delspørsmål på dette området er allerede lovregulert eller løsningen kan i prinsippet utledes av relativt sikker, ulovfestet rett. Gjeldende rett er i hovedsak i overensstemmelse med verdimessige prioriteringer som det er enighet om at dette er spørsmål som i prinsippet bør lovreguleres. Utredningsarbeidet på dette området kan derfor for en stor del sies å ha vært av redaksjonell art.

Et overordnet hensyn ved hele lovarbeidet har vært å utforme et sammenhengende system av materielle og formelle regler, som

- (1) i hovedsak forstås på samme måte av aktører på alle nivåer,
- (2) oppfattes som rettslig bindende av alle aktører så langt det er meningen at de skal være rettslig bindende og

(3) innebærer at aktørene opptrer i samsvar med reglenes innhold.

Utredningen munner ut i forslag til en lov om pasientrettigheter. De viktigste forslagene er:

- (1) Pasientgrupper som det er enighet om å prioritere foran andre (verdispørsmålet) skal ha en lovfestet rett til helsehjelp. Dette innebærer at utgiftene for det offentlige vil være såkalt lovbundne, dvs. at de skal dekkes foran andre formål.
- (2) Helsehjelp skal gis innen visse frister. Det skal være en begrenset adgang til å dispensere fra fristene.
- (3) Manglende oppfyllelse av retten til helsehjelp i form av behandling eller pleie og omsorg skal gi pasienten rett til erstatning uavhengig av skyld eller lidt økonomisk tap.
- (4) Forvaltningsloven saksbehandlingsregler skal (med visse tilpasninger) gjelde for avgjørelser om å gi eller avslå anmodning om helsehjelp.
- (5) Avslag på anmodning om helsehjelp skal begrunnes.
- (6) Pasientene gis rett til å klage (anke) over avslag.
- (7) De viktigste rettsregler om innholdet i forholdet mellom helsevesenet og pasientene ("pasientens rettsstilling som pasient") samles i et eget kapittel i loven.

